

Årsrapport for klinisk etikk komité ved HDS for 2017

Klinisk etikk komité (KEK) ved HDS har i 2017 hatt følgende sammensetning:

Sebastian von Hofacker, overlege ved Sunniva senter, leder. (frikjøpt 10 %)
John Kristian Gramstad Rolfsnes, sykehusprest, leder av prestetjenesten
Kjell Arne Aarheim, høyskolelektor ved Haraldsplass diakonale høgskole
Per Odland, overlege kirurgisk klinikk
Jørgen Østensjø, lege i spesialisering(Lis), medisinsk avdeling fra april
Marte Glambek, lege i spesialisering(Lis), medisinsk avdeling til april
Kristoffer Stange Larsen, lege i spesialisering(Lis), medisinsk avdeling fra april til august
Randi Rafto, sykepleier, medisinsk hjerte/lungesengpost
Rollaug Waaler, sykepleier og forstanderinne, Haraldsplass Diakonale Stiftelse
Synnøve Misje, fysioterapeut KDF, fra januar
Jamie Crook anestesisykepleier kirurgisk klinikk, fra januar til august
Per-Arne Mehren, brukerutvalg for pasient og pårørende HDS fra april
Ingeborg Kaldefoss Fauskanger, rådgiver Fagavdeling, sekretær (frikjøpt 5 %)

Aktivitet:

Møter: Det er i løpet av 2017 avholdt 9 ordinære møter.

Saker behandlet på møtene:

- Referat fra aktuelle kurs og seminar.
- Dialogmøter med avdelinger (vår 17).
- Refleksjon / drøfting av lokale kasuistikker
- **Kompetanseheving;** økt trygghet i bruk av etikkverktøyet AskMe / drøftingsteknikker, med lokale kasuistikker. Ingrid Miljeteig, sekretær i KEK i Helse Bergen, har hatt gjennomgang av AskMe på møte.
- Kommunikasjonsstrategi, kurs i 4 gode vaner ved Helse Bergen.
- Hvor i pasientens journal skal drøftinger i KEK dokumenteres? Det er få regionale/ nasjonale føringer her. Dette blir tema på høstkonferansen 2018. Referat fra drøftinger lagres på eget lukket område i ePhorte.
- KEK har deltatt i et nasjonalt forskningsprosjekt om evaluering av KEK-arbeidet (spørreskjemaundersøkelse), og har fått tilbakemelding på tre av kasuistikkene som ble drøftet seint i 2016.
- Evaluering av KEK seminar og planlegging av seminar vår 2018.
- EK-prosedyren «Bruk av HLR-minus», startet revisjonsprosessen, i samarbeid med sykepleier på overvåkningsavdelingen.
- KEK ønsker å inviteres inn på styremøte.

Kasuistikk – drøftinger,

Det har kommet få henvendelser til KEK fra avdelinger eller pasient / pårørende om saker til drøfting. KEK har funnet lokale kasuistikker, og fra fagtidsskrift for å få økt trygghet i bruk av etikkverktøyet AskMe.

- Pasient med aggressiv adferd, hyppige infeksjoner (hepatitt A og C), nyresvikt og anemi.

Dilemma; er det etisk akseptabelt å la være å utrede pasienten pga rus og truende adferd?

Kompromisset kan være å gi pasienten tabletter, litt utredning og ved neste innleggelse gi mer behandling?

- Kasuistikk; Legetidsskriftet 8/2017; skal en pasient som ikke samarbeider miste retten til helsehjelp?

- Pasient som har fått transplantert lunge er begynt å røyke igjen....

Dialogmøter:

KEK har som én målsetting å høyne den etiske refleksjonen på sykehuset. Det er KEK sin overbevisning at dette best lar seg gjennomføre ved at helsepersonell som møter klinisk etiske problemstillinger i sin hverdag, får anledning til å drøfte sine kasuistikker med én eller flere veiledere. KEK har derfor i 2017 invitert avdelingsleder og lege fra følgende enheter: radiologisk, renhold/portørtjenesten og operasjon /anestesiavdeling. De inviterte har forberedt seg; gode diskusjoner og noen av tema er løftet videre opp i organisasjonen. Sekretær skriver referat fra møtene.

Internundervisning; Leder har hatt undervisning for medisinske leger med kasuistikk der pasient nekter antibiotika (12/12) og 5/5 for kirurgiske leger rundt noen av deres utfordrende kasuistikker. KEK har deltatt på internundervisning på en kirurgisk post (G), overvåkingen, geriatri slag og på generell medisin. Tema har blant annet vært; bruk av tvang i pleie og medisiner, kasuistikker med etiske dilemma.

Kommunikasjonsstrategi:

KEK har hatt møter med Helse Bergen og kommunikasjonssjef HDS om 4 gode vaner; grunnkurs i effektiv klinisk kommunikasjon. Leder og Lis1-leger har deltatt på kurs i desember. Det blir økt fokus /satsing på «4 gode vaner» etter 1.9.18

Seminar:

22/2 Foredrag og diskusjon om «Eutanasi og legeassistert selvmord» ved Sebastian von Hofacker og Lars Johan Materstvedt på Litteraturhuset. Mange fra KEK og HDS deltok på møtet.

Høstseminar 5/9: sammen med KEK i Helse Bergen; «Samvalg» ved Pål Gulbrandsen.

Kurs:

To av komitéen sine medlemmer har deltatt på den nasjonale høstkonferanse for kliniske etikk komitéer i Oslo.

Økonomi:

KEK disponerer årlig kr. 60.000- og forventer samme tildeling for 2018. Midlene ble i 2017 brukt til seminarutgifter for KEK sine medlemmer og møteutgifter.

Målsettinger for 2018:

- Videreføre årlige dialogmøter med aktuelle enheter. Leder og dem det er naturlig å ta med inviteres.
- Kompetanseheving og økt trygghet hos hele KEK i veiledning av etiske diskusjoner / refleksjoner.
- KEK-seminar både vår og høst
- Videreutvikle samarbeid med KEK v/HUS
- Høstseminar Oslo - presentasjon av hvordan vi arbeider ved HDS
- Aktiv dialog med sykehuset ledelse og kliniske ledere om etiske utfordringer som ”oppdages” i dialog med de ansatte og som har med organisatoriske/system å gjøre
- Følge opp enheter KEK har vært involvert i / startet prosesser i.

Bergen, februar 2018
Sebastian von Hofacker
Leder for Klinisk etikk komité (KEK)

Ingeborg Kaldefoss Fauskanger
Sekretær KEK